

Sognets skoler

I bogen "Outrup Sogn før 1935" af H.K. Kristensen kan man bl.a. læse følgende:

23/1 1739 kom den første danske Almueskolelov. Læsning blev et tvunget Skolefag, enhver kunde forlange at faa sine Børn undervist i Skrivning og Regning. Der skal bygges Skolehuse og ansættes Skoleholdere eller holdes Omgangsskole.

Da Ovtrup den meste Tid havde været Degnenes Hovedsogn, og der var Plads ved Kirken, hvor der før havde staaet et Hus, lod Biskoppen nu opføre 5 Fag Hus til Degnebolig og Lodsejerne og Sognet 4 fag til Skolestue lige ind mod Kirkegaardsdiget. I Skolestuen var der 3 nagelfaste Borde og 3 Bænke samt en stensat Kakkellovn.

Som det fremgik af Fundatsen havde Degnen Pligt til at lønne en Omgangsskoleholder i Sognets sydlige og østlige Del. Men om det nogensinde blev gennemført vides ikke. 1766 holdtes der Skole, foruden i Hovedskolen, i Vittarp og Debel. Debel Distrikt omfattede V. og Ø. Debel samt Baal, Vittarp Resten.

1842 udarbejdede den dygtige Kommunalmand Pastor Teisen en Plan til en fuldstændig Omordning af Skolevæsenet i Lunde-Ovtrup, den blev vedtaget og bragt til Udførelse i Aarene 1843, 44, 45 og 54 ved Opførelse af Skolerne paa Frøstrupmark og i Vittarp og ved Køb af Skolelod og Opførelse af Skolebygning i Skedsbøl og Ovtrup. Resultatet blev mere Centralisering. Ø. og V. Debel lagdes under Frøstrup, Baal under Vittarp.

1882 byggedes "den nye Skole", den nuværende Forskole (i Outrup). I 1887 rejstes en ny Skolebygning (Vittarp Skole). Udviklingen i de senere Aar, Hedeopdyrkningen, har ført med sig, at der 1932 rejstes en Skole i Baal. I 1916 byggedes en ny Hovedskole ved Landevejen nord for Byen (Outrup).

I bogen "Outrup Sogn efter 1935" af Henning Nielsen m.fl. kan man bl.a. læse følgende:

I 1937 vedtoges en ny skolelov. For landsbyskolen betød det, at nye fag, sløjd og skolekøkken, indførtes for henholdsvis drenge og piger, ligesom der stilledes visse krav af hygiejnisk art og forlangtes større timetal. Et ganske bestemt forhold blev overset. Der var ingen organisk forbindelse mellem landsbyskolen og den videregående uddannelse, som allerede i 1903 var indført for købstadsskolens vedkommende ved oprettelsen af eksamensmellemskolen, som blev videreuddannelsens forgård. Hvis landsbybarnet og dets forældre ønskede denne adgang, måtte den erhverves fra en købstadsskole eller fra en af de mange private realskoler.

To forhold blev bestemmende for denne lovs skæbne. Endnu var landsbybarnets bidrag i landbruget af væsentlig betydning, ikke blot arbejdsmæssigt, men også som en forberedelse til det erhverv, som blev barnets sandsynlige arbejdsplads i voksenlivet. Derfor kolliderede kravet om flere timer og fag med ønsket om at bevare den vestjyske skoleordning, som gav rig mulighed for at udnytte børns arbejdskraft i landbruget om sommeren. Det andet forhold var besættelsen 1940-45. derfor var det meget få steder, at landsbyskolen var udbygget efter 1937 loven ved krigens begyndelse. Outrup var heller ikke blandt dem, og byggerestriktioner prægede de første mange år efter 1945. det var simpelthen ikke muligt at udbygge skolerne. Samfundsudviklingen førte imidlertid med sig, at problemet med adgang til en videregående uddannelse krævede sin løsning. Handlende og håndværkere i de opvoksede stationsbyer havde mindre interesse i bevarelsen af den vestjyske skoleordning end landbefolkningen. Løsningen kom med loven af 1958, der under megen pædagogisk og politisk strid indførte enhedsskolen, d.v.s. en udelt skole for de 7 yngste årgange efterfulgt af en treårig delt overbygning, hvoraf den ene, realafdelingen, fortrinsvis pegede mod videregående undervisning, medens 8.-9. og 10. klasserne sigtede mod praktisk erhvervsuddannelse.

I 1956 begyndte sognerådet at virke for en udbygning af skolens lokaler, idet 1937 lovens krav om sløj- og skolekøkkenundervisning ikke kunne imødekommes, hvorimod man allerede i 1936 havde fået bygget gymnastiksal. Lettest kunne dette problem løses, hvis der gennemførtes en centralisering af skolevæsenet med nedlæggelse af de to små skoler i Vittarp og Bahl, hvoraf sidstnævnte også havde elever fra Lunde sogn. Orienterende møder blev afholdt i alle tre skoledistrikter, og der foretoges afstemninger om centralisering. Resultatet af disse afstemninger viser tydeligt problemernes karakter.

I Outrup stemte 119 for 36 imod og 20 stemmer var blanke.

I Vittarp stemte 23 for 31 imod og 2 stemmer var blanke.

I Bahl stemte 13 for 18 imod og 1 stemme var blank.

Det er næppe galt at konkludere, at flertallet i Outrup stammer fra stationsbyen, og stemmerne for de to små skoler skyldes dels behovet for skolerne som lokalt samlingssted, dels ønsket om at bevare den vestjyske skoleordning. Resultatet blev, at sognerådet besluttede at udbygge Outrup skole til en centralskole for hele sognet. Skolen indviedes d. 24. juni 1958.... Den nye centralskole begyndte med 179 elever, hvoraf 114 kom fra Outrup, 45 fra Vittarp og 20 fra Bahl skole. Til skolen etableredes kørsel for de elever, der havde den længste skolevej.... Med den foretagne centralisering blev skolebygningerne i Vittarp og Bahl overflødige til skoleformål, hvorfor de solgtes. Forskolen i Outrup, der var opført i 1882, og som lå mellem Storegade og den vestlige side af kirkegården, blev nedrevet, og pladsen anvendt til parkeringsplads for kirken.

I 1967 sammenlagdes Outrup med de 4 nabokommuner til én kommune under navnet Blaabjerg. Det betød, at den 8. klasse, som Outrup havde haft i nogle år, blev nedlagt, fordi hele overbygningen, real, 8.- 9. og 10. kl. samledes i Nørre Nebel. Til gengæld udvidedes skolen nedad med oprettelse af børnehaveklasse i 1974 og en skolefritidsordning i 1989.

Bahl skole v. Niels Chr. Pedersen (redigeret)

Forhistorien begynder med en henvendelse dateret d. 22. sept. 1930 fra undervisningsministeriet til sognerådene i Lunde og Outrup angående skoleforholdene i sognenes østlige dele. Lunde ønskede skolen placeret i Lunde sogn i Ø. Debel, men Outrup foreslog i stedet at bygge på Bahl høj, en ideel byggeplads, der lå midt mellem Frøstrup og Vittarp skoler. Man enedes om at lade amtsdirektionen mægle i sagen. Beboerne i Debel gik imidlertid også ind for beliggenheden ved Bahl høj, og i december 1930 blev det endelig vedtaget at bygge en skole med et klasseværelse plus beboelse til en enelærer med familie. Der skulle så ansættes en lærer med en grundløn på 2.340 kr. årligt. I februar 1931 godkendte Lunde placeringen, og de skulle så betale for de ca. 12 børn fra Øster Debel, som hørte til Frøstrup skolekreds. Foruden Øster Debel kom skoledistriktet til at bestå af hele Bahl, tre ejendomme på Vittarp hede samt 4 fra Bækhus. I 1931 blev byggeplanerne godkendt på den betingelse, at skolelokalet skulle være mindst 5000 kubikfod (6,8 x 5,7 x 3,1 m). I december afholdtes licitation, og arbejdets udførelse overlodes til de lokale håndværkere for en pris af 11.115 kr. I august 1932 blev pladsen som enelærer opslået ledig. Der var mange ansøgere, men sogneråd og skolekommissionen indstillede i overensstemmelse med en beboerafstemning som nr. 1 Johs. Wentzel fra Terpling ved Glejbjerg, og han blev udnævnt. Beboerne skulle ifølge aftale selv bygge en gymnastiksal ved skolen. Den blev 14 x 7 m stor. Kommunen påtog sig dog at betale det, byggeprisen oversteg 2.000 kr. Den blev færdig i 1934. I juni 1934 anmodede de 22 forældrepar om oprettelse af et forældreråd, og det fik de. I 1938 blev der indlagt elektrisk lys i skolen.

I det tidlige forår 1942 overtog Frode Paabøl pladsen som enelærer. Samme år imødekom sognerådet en henstilling om, at der oprettedes en stilling for en vinterlærerinde. Følgelig måtte der tilbygges et klasseværelse og indrettes en lejlighed for en ugift. I 1943 blev hele Bækhus efter ansøgning underlagt skoledistriktet. Samme år holdtes der licitation over udvidelsen, og tilbudene lød på 13.758 kr.

I 1956 - 58 gav ministeriet tilladelse til udbygning af skolen i Outrup for et samlet beløb af 290.000 kr. Det beløb satte overvejelser i gang om en centralisering af skolevæsenet i Outrup, og førte til nedlæggelse af Bahl og Vittarp skoler.